

JERAS:

Zakaj ima slon rilec.

I.

loni v starih časih niso imeli rilca, kakor ga imajo danes. Imeli so samo črnkast nos, ki ni bil daljši od enega črevlja.

A živel je v Afriki mlad slon, slon otrok, ki je bil prav posebno radoveden. Vpraševal je vsakogar o najrazličnejših stvareh. Vprašal je na primer svojega strica noja, zakaj mu njegovo repno perje tako čudno raste. V odgovor ga je stric noj ošvrknil prav pošteno s svojimi kremplji. Vprašal je žirafa, zakaj imajo melone tako čuden okus. In žirafa ga je udarila s svojim trdim kopitom. Toda slon je ostal še nadalje radoveden.

Nekega dne se je zbudilo novo vprašanje v njegovi veliki glavi: „Kaj obeduje krokodil?“ Njegova mati, njegov oče in vsi sloni v njegovi bližini so mu odgovorili: „š—š—š—š—š—t!“ s strašnim glasom in ga pošteno nabili. Toda slonček je hotel na vsak način zadovoljiti svojo radovednost.

Odšel je iz družbe slonov v svet. Dospel je do ptiča „kolo-kola“, sedečega na grmu, in ga ljubezljivo vprašal za krokodilov obed. In ptič „kolo-kolo“ mu je odgovoril z žalostnim glasom: „Pojdi na breg reke Limpopo, ki je ves obrasten z drevjem in kjer je doma mrzlica; tam dobiš krokodila, ki odgovori na tvoje vprašanje.“

Mal slon je odpotoval širom Afrike, hraneč se z melonami in bananami, ki jih je nosil s seboj. Končno je dospel na breg reke Limpopo, kjer je zagledal veliko kačo, zvito na skali. Vprašal jo je na dostojen način, ako ve, kaj obeduje krokodil. Kača se je hitro razvila in krepko udarila radovedneža s svojim močnim repom. Naš slonček se ji je priklonil in ji pomagal zviti se iznova. — Šel je dalje vzdolž reke. — Hipoma je naletel na neko stvar, ki jo je imel za dolg hlod. Ko pa je videl, da je ta stvar žival in ne hlod, se ji je približal in jo nagovoril: „Oprostite mi! Ali niste slučajno videli v tej pokrajini živali, ki se zove krokodil?“

„O, da, jaz sem to,“ je odvrnil krokodil in je začel pretakati solze v dokaz, da je res on krokodil.

„Vi ste torej oni, ki ga iščem že toliko časa. Ali bi mi hoteli povedati, kaj obedujete?“ —

„Približaj se, moj malč,“ odgovori krokodil, „povedal ti bom to popolnoma na tiho“. „O, ne!“ odvrne slonček; „moj oče, moja mati, vsi moji sorodniki so me topli, kadar sem jih vprašal po tem. Sedaj si ne želim nič več tepeža.“

„Nič se ne boj, le približaj se, in povedal ti bom v uho, česar si želiš,“ ga je vabil krokodil. —

Mladi slon se je dal pregovoriti in z zaupanjem se je primaknil h krokodilu. — V tem trenutku ga je krokodil zgrabil za nos, ki ni bil do tedaj daljši od enega črevlja.

„Spustite me, me boli,“ je govoril slon z žalostnim glasom krokodilu.

„Eh, dobro! Danes začnem obedovati mladega slona,“ mu je odgovoril krokodil. Tedaj je začel slon vleči z vsemi svojimi močmi na svojo stran, a krokodil na nasprotno. Pri vsakem sunku se je podaljšal slonov nos, ki je bil kmalu nekoliko črevljev dolg.

Kača se je spustila s skale navzdol in je rekla malemu slonu: „Sedaj morava vleči na vso pretego, zakaj drugače vas odvede krokodil s seboj v reko.“

In res, ovila se je zadnje slonove noge in oba sta začela vleči. Tudi krokodil je vlekel z vsemi močmi. Toda kača in slon sta bila močnejša, in končno se je zvrnil krokodil v reko sam in s takim hruščem, da ga je bilo slišati od izvira do izliva reke.

II.

Naš ubogi slonček je ves upehan od prevelike utrujenosti padel na tla, toda vkljub temu ni pozabil zahvaliti se kači za njeno izdatno pomoč. Nato je začel lečiti svoj jako podaljšan nos. Zavil ga je popolnoma v bananino listje in ga potopil v sivo reko, da bi ga na ta način ohladil.

„Zakaj čelaš to?“ ga je vprašala kača.

Slonček ji odgovori: „Zaradi svojega nosu, ki je tako jako izobličen. Želim ga v vodi skrajšati.“

„No, čakal boš dolgo! Ej, v resnici je mnogo ljudi na svetu, ki ne vedo, kaj je dobro zanje,“ odvrne kača.

Slonček je čakal tri dni ob reki, da bi dobil njegov nos svojo prvotno obliko. Toda čakal je brezuspešno. Ne samo, da se mu ni skrajšal nos, temveč tudi njegove oči so dobile zaradi dolgega čakanja in neenakomernega gledanja enosmerski pogled navzdol proti koncu dolgega nosu. Saj ste lahko že razumeli, da se je izpremenil krokodilu njegov mali nos v pravcati rilec, kakršnega imajo še danes vsi sloni.

H honcu tretjega dne je slona vpičila muha v pleča, in slon je nehoti potegnil rilec iz vode in ubil muho.

„Korist številka 1!“ je rekla kača. „Tega ne bi napravil s svojim prejšnjim nosom. Poizkusi sedaj malo jesti!“

Preden je imel časa misliti, kaj dela, odviije slonček svoj rilec, odtrga z njim velik šop trave, jo otoolče ob svoji srednji nogi in ponese v usta.

„Korist številka 2!“ reče kača. „Tega ne bi napravil s prejšnjim nosom. In sedaj, jeli bi še hotel biti tepen?“

„O, nikdar več!“ odvrne slonček.

„In jeli bi hotel tepsti druge?“ ga vpraša kača.

„O, da in še kako!“

„Dobro torej,“ reče kača, „ta novi nos ti bo za tepež jako koristen.“

„Hvala lepa,“ ji reče slonček. „Spominjal se bom vedno na to; vrnem se k staršem in sorodnikom in poizkusim...“

Slonček se vrača k svojcem širom Afrike. Ko je bil gladen, je odtrgal z lahkoto sad z drevesa in ni mu bilo treba čakati, da sad sam pade z drevesa — kakor nekdej. Kadar je hotel jesti travo, si jo je odtrgal igraje, namesto da bi se vrgel na kolena — kakor nekdej. Ako se je dolgočasil na potovanju po širni Afriki, je zatulil v svoj rilec poskočnico in je napravil s tem mnogo več hrupa, kakor pa bi ga napravilo nekoliko godb skupaj.

Krenil je s poti malo v stran, da bi se srečal z ogromnim „hipopotamom“ (ki pa ni njegov sorodnik). Pretepel ga je prav pošteno in se s tem prepričal, da je povedala kača resnico o njegovem rilcu. — Spotoma je tudi čistil pot, na katero je metal med potovanjem k reki Limpopo melonine olupke, zakaj slon jako pazi na red in čistočo.

Lepega večera je pripotoval končno zopet k svojcem. Zvil je svoj rilec in jih pozdravil ponosno: „Kako kaj gre?“

Vsi domači so ga bili jako veseli, toda takoj so mu rekli:

„Pridi sem, tepen boš za svojo nenasitljivo radovednost!“

„Ps—s—st! Menim, da se grozovito motite, ako mislite, da znate tepsti! Ali jaz — jaz znam in še kako! Pokažem vam takoj!“ Tedaj odviije svoj rilec in omlati z njim dva svojih bratov.

„Oh!“ rečejo vsi presenečeni, „kje si se tega naučil in kaj si napravil s svojim nosom?“

„Na bregu Limpopo mi je dal krokodil nov nos. Vprašal sem ga, kaj obeduje, a on mi je dal v odgovor to, kar vidite.“

„Jako je grd tvoj rilec“, je pripomnila teta opica.

„Da“, je odgovoril slonček, toda koristen je!“ In zgrabil je teto opico za njene kosmate noge in jo vrgel v sršenje gnezdo.

Slonček je pretepel nato po vrsti vso svojo drago rodovino in vse sorodnike in vsi so bili presenečeni nad njegovo močjo. — Iztrgal je

stricu noju repno perje; zgrabil je žirafa za nogo in jo vlekel v trnovo grmovje; zapihal je stricu „hipopotamu“ v uho, ko je ta ravno dremal po obedu v reki. Toda nikomur ni dovolil storiti nič žalega ptiču „kolo-kolu“. —

Na koncu koncev se je zgodilo, da so se požurili vsi sorodniki sloni k reki Limpopo, kjer jim je krokodil preobrazil nosove. Ko so se vrnili, ni bilo nič več pretepanja.

In od tedaj dalje imajo vsi sloni, ki jih vidite, pa tudi oni, ki jih ne vidite — rilce, kakršnega je dobil prvi naš radovedni slonček.

JERNEJ POPOTNIK:

Smokve.

orje je zamolklo bučalo. Jadra ribških bark so žarela v daljavi v sijaju večernega solnca. Parniki so prihajali in odhajali iz пристanišča, ki je v velikem polkrogu obkrožalo šumno obmorsko mesto. Dolgi pomoli so štrleli iz mesta v morje.

Na pomolu, najdaljšem in najširšem, sva se izprehajala tisti večer z mornarjem Angelom. Angelova lica so bila svetla in žareča od radosti, oči bliskajoče v pričakovanju. Poznal sem Angela že dolgo vrsto let, toda še nikdar ni bil tako dobre volje kakor tisti večer.

„Še eno uro, Angelo, kajne?“

„Še eno, da... potem pa... Kar zdi se mi, da že vidim našo barko. Poglej, Jernej... tisto veliko, belo jadro!...“

Angelo je pokazal proti vzhodu.

„Ne, tisto ni — motiš se...“ sem odkimal z glavo. „Ampak veš kaj, Angelo? Najbolje je, če jim greva naproti... Da bi še eno uro pohajkovala tukaj po pomolu? Ne!... Glej — v tisti-le čolni stopiva in se brž odpeljiva!“

„Saj res!...“ je vzkliknil Angelo. „Naproti se jim peljiva — ta je najlepša!“

Še trenutek — in že sva bila v čolnu. Mračno so plosknila vesla po valovih, mišice na krepkih, kocinastih Angelovih rokah so se napele, cdložna volja je sevala z zagorelega obraza. Bliskoma je hitel čoln od pomola, izmuzal se je iz gneče parnikov, bark in barčic in je šinil na odprto, široko morje.

Angelo je prepeval s poltihim glasom. Širok in močan se je upiral v vesla, da je brzel čoln kakor ptice urno po morski gladini.